

EUROPOS PARLAMENTAS

2014 - 2019

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas

2014/2210(INI)

11.5.2015

NUOMONĖ

Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto

pateikta Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetui

dėl šeimos verslo įmonių Europoje
(2014/2210(INI))

Pranešėja: Marita Ulvskog

PA_NonLeg

PASIŪLYMAI

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas ragina atsakingą Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

- A. kadangi šeimos nariais laikomi giminaičiai iki ketvirtos giminystės kartos, taip pat ir kartu negyvenantys giminaičiai, skyrium gyvenantys sutuoktiniai ir kartu gyvenantys nesusituokę asmenys;
- B. kadangi šeimos verslas gali būti korporacija ir kadangi darbas šeimos verslo įmonėje nėra neapmokamas;
- C. kadangi šeimos verslo įmonės sudaro daugiau kaip 60 proc. visų Europos verslo įmonių ir užtikrina 40–50 proc. visų darbo vietų ir kadangi jos gali būti mažosiomis įmonėmis arba korporacijomis ir dėl to patiria įvairių sunkumų ir susiduria su įvairiomis problemomis; kadangi didžioji dauguma šeimos verslo įmonių yra MVĮ, kuriose dirba du trečdaliai Europos Sąjungoje įdarbintų žmonių ir kurios Europoje sukuria 85 proc. naujų darbo vietų; kadangi naujose įmonėse vidutiniškai sukuriamos dvi naujos darbo vietos, o dėl esamų įmonių plėtros vidutiniškai sukuriamos penkios naujos darbo vietos;
- D. kadangi dauguma šeimos verslo įmonių yra MVĮ ir kadangi apibrėžiant šeimos verslo įmonę į šeimos verslo įmonės dydį reikėtų atsižvelgti kaip į vieną pagrindinių elementų;
- E. kadangi šeimos verslo įmonės atlieka labai svarbų vaidmenį plečiant teritorijas užimtumo ir teritorinio organizavimo atžvilgiu;
- F. kadangi šeimos verslo įmonės dėl socialinės atsakomybės, didelės savininkų atsakomybės, ypatingo įsipareigojimo tos vietos ir regiono, kuriame yra įsikūrusios, bendruomenei ir ekonomikai, tvirtų vertybių, kuriomis palaikoma europietiška garbingų prekyautojų (angl. *honourable merchant*) tradicija, labiau linkusios turėti ilgalaikę kryptį, labai prisideda prie ekonomikos ir suteikia ilgalaikio stabilumo ir kadangi jos paprastai, nors ir patirdamos didelių nuostolių dėl ekonomikos krizės, daug ryžtingiau ją įveikia ir todėl ne taip greitai atleidžia darbuotojus; kadangi šiuo atžvilgiu Europos Sąjunga remia šeimos verslo įmones įgyvendindama iniciatyvas, kaip antai vadinamąsias šeimos narių sutartis; kadangi šeimos verslo įmonės labai padeda išvengti gyventojų skaičiaus mažėjimo kaimo vietovėse ir daugeliu atveju yra vienintelis darbo vietų šaltinis Europos regionuose, kurių plėtra labiausiai atsilieka, ypač tuose, kuriuose mažiau išvystyta pramonė;
- G. kadangi turėtų būti padidintos ES lygmens pastangos skatinti verslumą ir pradedančiąsias įmones ir kartu turėtų būti labiau atsižvelgiama į ilgalaikio šeimos verslo įmonių gyvavimo supaprastinimą ir skatinimą;
- H. kadangi būtina pagerinti teisinės paveldėjimo (vadovavimo įmonei perėmimas šeimos viduje) sąlygas, būtent įvairių požiūrių į paveldėjimą ir paveldėjimo mokesčius taikymo sritį ir mastą visoje ES, turint galvoje, kad kiekvienais metais ES perimama 480 000 įmonių ir tai daro įtaką 2 mln. darbo vietų; kadangi dėl daugelio sunkumų, susijusių su tokiu vadovavimo įmonei perėmimu, kasmet veiklą nutraukia 150 000 įmonių ir

prarandama 600 000 darbo vietų¹;

- I. kadangi paveldėjimo mokesčiai, ypač mažosioms ir vidutinio dydžio šeimos verslo įmonėms, yra rimta problema, dėl kurios gali tekti sumažinti darbuotojų skaičių arba likviduoti įmonę;
  - J. kadangi Europoje bendra šeimos verslo įmonės apibrėžtis reikalinga ne tik tam, kad būtų pagerinta statistinių duomenų apie sektoriaus veiklą rinkimo kokybė, bet ir kaip priemonė, padedanti politikos formuotojams labiau atsižvelgti į šeimos verslo įmonių ir visuomenės poreikius;
  - K. kadangi šeimos verslo įmonės užtikrina praktinės patirties ir įgūdžių perdavimą ir kadangi kai kuriose teritorijose jos yra socialinių ryšių skatinimo priemonė;
  - L. kadangi šeimos ūkiai yra šeimos verslo įmonės, kurios yra sėkmės pavyzdys, nes jos praktiškai įgyvendina ekologiniu ir socialiniu požiūriu tvarios žiedinės ekonomikos principą;
  - M. kadangi verslumo ugdymu galima labai prisidėti prie jaunimo užimtumo perspektyvų gerinimo, nes toks jaunimas labiau linkęs kurti savo verslą ir jų įmonės dažnai būna novatoriškesnės ir veikia sėkmingiau nei įmonės, kurias valdo asmenys, neturintys verslumo ugdymo pagrindų; kadangi tokiems žmonėms kyla mažesnis pavojus neturėti darbo, jie dažniau turi nuolatinį, geresnį ir geriau apmokamą darbą;
  - N. kadangi šeimos verslo įmonių modelis nevienodai paplitęs valstybėse narėse; kadangi nemaža dalis šeimos verslo įmonių Europoje yra tarptautinio pobūdžio ir savo veiklą vykdo skirtingose valstybėse narėse;
1. pažymi, kad ES esama daugiau kaip 90 „šeimos verslo įmonių“ apibrėžčių; teigiamai vertina šiuo metu atliekamą darbą, kuriuo siekiama ES lygmeniu apibrėžti „šeimos verslo įmonę“, ir ragina dėti papildomas pastangas stengiantis priimti oficialią apibrėžtį, atsižvelgiant į bendrovių teisę, valstybių narių apibrėžčių ypatybes, susijusias su socialinių teisių, socialinės apsaugos, teisės į pensiją, darbuotojų dalyvavimo taisyklių laikymosi ir sveikatos bei saugos darbo vietoje užtikrinimu; pabrėžia, kad paprasta, aiški ir lengvai pritaikoma apibrėžtis, kurią galima būtų palyginti skirtingose šalyse, padėtų geriau suprasti šį reiškinį ir sunkumus, su kuriais susiduria šeimos verslo įmonės, sužinoti aiškų jų indėlį į visuomenę ir leisti priimti konkrečias ir veiksmingas priemones;
  2. ragina Komisiją toliau stengtis ES lygmeniu apibrėžti „šeimos verslo įmonę“ atliekant galimos 2003 m. Europos MVI apibrėžties peržiūros poveikio vertinimą, į šeimos verslo įmonės dydį atsižvelgiant kaip į vieną pagrindinių elementų, turint omenyje tai, kad „vieno visiems tinkančio“ reglamentavimo metodu neįmanoma pakankamai patenkinti įvairių šeimos verslo įmonių poreikių apmokestinimo ir galimybės gauti finansavimą srityse ir kartu su valstybėmis narėmis rengiant bendrą rodiklių sąrašą, pagal kurį būtų galima apibrėžti šeimos verslo įmonę ir parengti statistinius duomenis, atsižvelgiant į šeimos verslo įmonių indėlį į užimtumą, siekiant geriau suprasti nuosavybės teises ir kurti

---

¹ Veiksmų planas „Verslumas 2020“, COM(2012) 0795.

geresnę politiką, šeimos verslo įmonėms padedančią dalyvauti rinkoje ir gauti finansavimą; apibrėžtis turėtų būti paprasta, aiški ir lengvai pritaikoma visose valstybėse narėse;

3. ragina tuos, kurie siekia ES lygmeniu apibrėžti „šeimos verslo įmones“, užtikrinti, kad šia apibrėžtimi būtų atsižvelgiama į ES bendruomenėse esančią šeimų įvairovę ir ja būtų užtikrinamas įvairių šeimos formų nediskriminavimas ir jos neribotų šeimos sąvoka, reiškianti vyrą, moterį ir jų biologinius vaikus;
4. atsižvelgiant į tai, kad nuosavybės teisės yra pagrindinis su šeimos verslo įmonėmis susijęs klausimas, ragina valstybes nares apsvarstyti savo mokesčių sistemos ir bendrovių teisės pakeitimus, kuriais būtų leidžiamas veiksmingesnis ir sklandesnis įmonių perėmimas ir išlaikymas šeimos viduje; atsižvelgiant į tai, kad gerą patirtimi reikėtų dalytis ir ji turėtų būti skatinama, siūlo mažinti dovanojimo ir paveldėjimo mokesčius, įvesti palankų reinvestuoto pelno mokestinį vertinimą, palyginti su skolos finansavimo mokestiniu vertinimu, ir taikyti palankų požiūrį į akcijas, kurių turėtojai nesuteikiama balsavimo teisė, kaip į būdą padidinti galimybę gauti lėšų neprarandant įmonės kontrolės;
5. pažymi, kad šeimos verslo įmonės perėmimas šeimos viduje dažnai yra socialinio ir kultūrinio kapitalo ir iš kartos į kartą perduotų žinių paveldėjimas, jis turėtų būti apsaugotas ir skatinamas; pažymi, kad vis dėlto nesenuose 2011 m. duomenyse nustatyta, kad kiekvienais metais ES maždaug 450 000 įmonių ieško paveldėtojų, o tai daro įtaką 2 mln. darbuotojų; atkreipia dėmesį į tai, kad dėl neveiksmingų įmonių perėmimų ES kyla rizika kiekvienais metais prarasti maždaug 150 000 įmonių ir 600 000 darbo vietų; pabrėžia, kad šiuo atžvilgiu labai svarbi geroji patirtis laiku skelbiant atliekamo įmonės perėmimo planus; pabrėžia, kad atvejis, kai įmonę išperka darbuotojai, yra vienas galimų šių Europos MVĮ verslo paveldėjimo problemos sprendimų; pažymi, kad tinkamai sukurti ilgalaikiai ekonominių ir fiskalinių programų modeliai taip pat gali prisidėti prie šių nedidelių įmonių išlaikymo ir regionų ekonomikos stiprinimo bei užimtumo didinimo visoje ES;
6. ragina kompetentingas valdžios institucijas valstybių narių lygmeniu skatinti verslumą ir mažų įmonių projektus mokyklose, atsižvelgiant į dideles šeimos verslo įmonių darbo vietų kūrimo galimybes; kadangi šeimos verslo įmonės turi didžiausias verslumo galimybes ir yra natūralūs būsimų verslininkų inkubatoriai, vis labiau reikia didinti jų inovacijas ir pažangą; be to, pabrėžia, kad siekiant padidinti šeimos verslo įmonių valdymo profesionalumą, būtina skatinti verslumo mokymą tiek pradedančiosioms įmonėms, tiek esamoms šeimos verslo įmonėms ir skatinti inovacijas bei pažangą, ypač valdymo lygmeniu, įskaitant mokymą žmogiškųjų išteklių, karjeros planavimo ir valdymo įgūdžių srityje, kuris padės pritraukti ir išlaikyti kvalifikuotus darbuotojus;
7. susirūpinęs pažymi, kad finansų krizė ir po jos prasidėjusi recesija ypač paveikė Europos labai mažas įmones ir MVĮ, kurių daugumą sudaro šeimos verslo įmonės, ir pabrėžia ES pagalbos gaivinant ekonomikos augimą svarbą remiant aukštos kokybės darbo vietų kūrimą ir palankios reglamentavimo sistemos skatinimo svarbą, ypač galimybių gauti finansavimą, apmokestinimo ir įtraukios visų MVĮ struktūrų subjektų socialinės apsaugos srityse; pabrėžia, kad tinkamai skiriama parama sveikam restruktūrizavimui galėtų daryti svarbų teigiamą poveikį darbo vietų išlaikymui, ir pabrėžia, kad svarbu supaprastinti

šeimos verslo įmonių administravimo procedūras, įskaitant vieno langelio principo sprendimų panaudojimą; pabrėžia naujų ir besiformuojančių sektorių, pvz., žiedinės ekonomikos, MVI darbo vietų kūrimo galimybes vietos lygmeniu; kadangi pagrindinis iššūkis, su kuriuo susiduria šeimos verslo įmonės, yra įmonės perdavimas iš kartos į kartą, pabrėžia, kad valstybės narės turėtų stengtis tobulinti šeimos verslo įmonių perdavimo teisinę sistemą ir gerinti galimybes gauti šio perdavimo finansavimą, kad būtų išvengta su išdu susijusių problemų, užkirstas kelias priverstiniam pardavimams ir užtikrintas šeimos verslo įmonės pastovumas; kartu pabrėžia, kad pagal reglamentavimo sistemą negali būti leidžiama suvaržyti darbuotojų teisių, įskaitant socialines teises;

8. siekiant paremti šeimos verslo įmonių, kaip svarbių darbo vietų saugyklų, gyvybingumą ir gerovę, ragina Komisiją ir valstybes nares suteikti joms daugiau informacijos apie tarptautinio masto plėtros galimybes ir stengtis pagerinti patirties ir gerosios patirties mainus, visų pirma pasitelkiant programą EURES, kuri skirta tarpvalstybiniam darbo rinkų judumui skatinti; pabrėžia tarnybos EURES-T svarbą patariant dėl profesinio judumo galimybių pasienio regione ir padedant pasienio darbuotojams spręsti su judumu susijusias teises, administracines ir finansines problemas;
9. taip pat pažymi, kad svarbu spręsti kitas problemas, su kuriomis susiduria šeimos verslo įmonės, pvz., sunkumus, kylančius ieškant kvalifikuotų darbuotojų ir juos išlaikant, ir kad svarbu stiprinti verslumo mokymą ir konkretų šeimos verslo įmonių valdymo mokymą;
10. atkreipia dėmesį į svarbų šeimos ūkių vaidmenį daugelio valstybių narių kaimo regionuose ir ragina valstybes nares remti konkrečiai ūkininkams skirtą verslo mokymą; atsižvelgdamas į tai, primygtinai ragina remti mokymo projektus, skirtus šeimos ūkiams vadovaujantiems jauniems verslininkams, siekiant didinti sėkmingą jų dalyvavimą žemės ūkio ir regioninėse organizacijose;
11. primygtinai ragina Komisiją palengvinti ir skatinti ilgalaikį šeimos verslo įmonių gyvavimą ir daugiau dėmesio skirti paramos didinimui ir gairėms dėl šeimos verslo įmonių perėmimo ir paveldėjimo supaprastinimo;
12. pabrėžia, kad šeimos verslo įmonės dėl sutampančių šeimos valdymo teisių ir verslo elementų turi tam tikrų ypatybių, į kurias reikėtų atsižvelgti; vis dėlto pabrėžia, kad reikia teisingai ir socialiniu požiūriu atsakingai spręsti darbo teisės, socialinės politikos ir socialinių teisių klausimus, pvz., didesnės lyčių pusiausvyros įmonių valdybose, darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros nuostatų ir finansinio darbuotojų dalyvavimo klausimus;
13. prašo valstybių narių rasti pritaikomus ir priimtinius sprendimus, susijusius su šeimos verslo įmonių paveldėjimo mokesčiais, kad būtų užtikrinta, kad šių mokesčių mokėjimas įmonei nesukurtų likvidumo problemų arba nepadarytų neigiamos įtakos darbuotojų skaičiui arba tvariam įmonės vystymuisi, už kurį atsakinga kita karta;
14. ragina Komisiją toliau siekti geriau įgyvendinti galiojančias ES rekomendacijas¹,

---

¹ 1994 m. rekomendacija, 1998 m. komunikatas ir Lilio forumas, 2003 m. gerosios patirties gairės, 2006 m. Komisijos komunikatas „Sėkmingai tęsti naujai pradėjus“.

atsižvelgiant į mokesčių ir reglamentavimo sistemos supaprastinimą, kad būtų pagerintos teisinės paveldėjimo sąlygos;

15. ragina Komisiją ir valstybes nares, ypač reglamentavimo aplinkoje, toliau skatinti keistis geriausia patirtimi, kad būtų padedama perimti šeimos verslo įmones;
16. mano, kad reikia sudaryti sąlygas įsidarbinti profesionaliems išorės valdytojams siekiant pagerinti šeimos verslo įmonės valdymą;
17. ragina Komisiją ir valstybes nares skatinti finansinį darbuotojų dalyvavimą, atsižvelgiant į tai, kad visuomenė vis labiau pripažįsta jo naudą finansų ir ekonomikos krizės atžvilgiu;
18. ragina Komisiją šeimos verslo įmonėse aktyviai skatinti lyčių lygybę, susijusią su verslumu, gebėjimais, lyderyste, perėmimu ir paveldėjimu; šiuo tikslu ragina valstybių narių lygmeniu naudoti esamas administracines struktūras moterų verslininkių vieno langelio principo sukūrimo skatinimui; taip pat ragina pagerinti motinų verslininkių vaikų priežiūros išmokų tvarką;
19. atkreipia Komisijos dėmesį į tai, kad dauguma šeimos verslo įmonių yra MVI, todėl svarbiausia taikyti principą „Visų pirma galvokime apie mažuosius“, kad ES teisės aktai būtų geriau pritaikyti prie realios šių įmonių padėties ir poreikių, ir sudaryti joms sąlygas naudotis pagalbos programomis ir administracinių apribojimų mažinimo priemonėmis;
20. atkreipia Komisijos dėmesį į tai, kad visoms ES veikiančioms įmonėms reikia taikyti subalansuotas vienodas sąlygas konkurencijos požiūriu ir kartu reikia gerbti ypatingas šeimos įmonių savybes ir jas skatinti;
21. pabrėžia, kad, siekiant išvengti specialistų trūkumo ir skatinti mokymąsi visą gyvenimą, šeimos verslo įmonėms taip pat tenka atsakomybė teikti tinkamas mokymo vietas arba lygiavertės profesinės stažuotės galimybes ir skatinti tolesnį darbuotojų mokymą savo įmonėje;
22. atkreipia dėmesį į ES finansuojamas mažųjų įmonių verslininkų mokymo programas, kuriomis šeimos verslo įmonių savininkams suteikiama galimybė pritaikyti savo įmones prie sparčiai kintančios aplinkos, kurią lemia didėjanti pasaulinė ekonomikos integracija, naujų technologijų atsiradimas ir didelis dėmesys mažo anglies dioksido kiekio technologijų ir ekologiškesnei ekonomikai;
23. ragina Komisiją parengti įstatymo galios neturinčią Europos šeimos strategiją, kurioje būtų visapusiškai atsižvelgiama į tėvų vaidmenį šeimos verslo įmonėse, įskaitant motinų verslininkių (angl. *mompreneurs*) svarbą socialiniu ir ekonominiu požiūriu ir konkretų jų indėlį įgyvendinant principus, kuriais grindžiamas teisingas vadovavimas, įmonių socialinė atsakomybė ir nauja tvaraus darbo kultūra;
24. ragina Komisiją Įmonių ir pramonės GD įsteigti šeimos verslo įmonių paramai ir informavimui skirtą skyrių, įskaitant vieną bendrą informacinį punktą kiekvienoje valstybėje narėje, kuris padėtų gauti ES finansavimą ir lėšų bei teiktų pagalbą verslui;
25. ragina Komisiją į Europos semestrą įtraukti rekomendacijas valstybėms narėms dėl to,

kaip kurti sąžiningą šeimos verslo įmonėms palankią aplinką, ypač apmokestinimo, verslo perėmimo ir verslumo mokymo srityse;

26. ragina Komisiją visoje ES aktyviai skatinti ir platinti informaciją apie šeimos verslo įmonių modelį, pvz., Komisijoje įsteigiant šeimos verslo įmonių informacinį punktą ir teikiant pirmenybę praktinės patirties ir geriausios patirties perdavimui tarp valstybių narių ir kuo geriau pasinaudojant tokiomis programomis kaip „Erasmus“ jauniems verslininkams;
27. ragina valstybes nares nustatyti aiškų oficialaus ir neoficialaus atsitiktinio šeimos narių darbo teisinį pagrindą;
28. ragina valstybes nares kaip šeimos verslo įmonių perėmimo paskatą šeimos verslo įmonių savininkams ir darbuotojams teikti panašią socialinę apsaugą.

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	2015 m. gegužės 7 d.
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 24 –: 20 0: 3
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Guillaume Balas, Tiziana Beghin, Brando Benifei, Vilija Blinkevičiūtė, Enrique Calvet Chambon, Martina Dlabajová, Elena Gentile, Arne Gericke, Marian Harkin, Danuta Jazłowiecka, Agnes Jongerius, Rina Ronja Kari, Ādám Kósa, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Zdzisław Krasnodębski, Kostadinka Kuneva, Jérôme Lavrilleux, Patrick Le Hyaric, Verónica Lope Fontagné, Javi López, Thomas Mann, Dominique Martin, Elisabeth Morin-Chartier, Georgi Pirinski, Terry Reintke, Sofia Ribeiro, Claude Rolin, Anne Sander, Sven Schulze, Jutta Steinruck, Romana Tomc, Ulla Tørnæs, Marita Ulvskog, Renate Weber, Tatjana Ždanoka, Jana Žitňanská, Inês Cristina Zuber
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai	Georges Bach, Heinz K. Becker, Karima Delli, Tania González Peñas, Marju Lauristin, Helga Stevens, Ivo Vajgl, Tom Vandenkendelaere
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę pavaduojantys nariai (200 straipsnio 2 dalis)	Andrea Cozzolino, Rosa D'Amato